

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	9CdoPr/9/2023
Identifikačné číslo spisu:	6710201619
Dátum vydania rozhodnutia:	27.02.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Soňa Mesiarkinová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:6710201619.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne W. E. G., Q., narodenej XX. K. XXXX, X., I. X, zastúpenej advokátskou kanceláriou Petrasova Legal s.r.o., Bratislava, Kmeťovo námestie 4, IČO: 47 257 245, proti žalovanému Národné lesnícke centrum, Zvolen, T.G. Masaryka 22, IČO: 42 001 315, o neplatnosť skončenia pracovného pomeru a náhradu mzdy, vedenej na Okresnom súde Zvolen pod sp.zn. 7C/11/2010, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 23. februára 2023 sp. zn. 16CoPr/2/2022, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaný má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Zvolen (ďalej aj „súd prvej inštancie“, „okresný súd“) rozsudkom z 15. októbra 2020 č. k. 7C/11/2010-1418 v spojení s doplniacím rozsudkom zo 7. apríla 2022 č. k. 7C/11/2010-1518 uložil povinnosť žalovanému zaplatiť k rukám žalobkyne náhradu mzdy za mesiace júl 2009 až júl 2019, okrem septembra a októbra 2013, v tam uvedených sumách a s úrokom z omeškania z jednotlivých súm od 23. októbra 2016 do zaplatenia (výrok I.). Zároveň uložil žalovanému povinnosť nahradiť žalobkyni trovy konania v rozsahu 100% v súdom určenej lehote (výrok II.). Rozhodol tak o žalobe, ktorou sa žalobkyňa pôvodne domáhala určenia, že žalovaný porušil zásadu rovnakého zaobchádzania voči nej a dopustil sa priamej diskriminácie tým, že s ňou dňa 23. marca 2009 rozviazal pracovný pomer, hoci na to nemal zákonný dôvod. Žiadala, aby súd určil, že výpoveď, ktorú jej dal žalovaný, je neplatná, aby jej priznal náhradu mzdy od 01. júla 2009 do dňa, kedy jej umožní v práci pokračovať a žiadala zaplatiť z titulu diskriminácie nemajetkovú ujmu vo výške 33 000 eur.

1.1. Súd uznesením z 21. decembra 2009, ktoré nadobudlo právoplatnosť 12. januára 2010, vylúčil návrh žalobkyne o určenie, že výpoveď daná jej žalovaným dňa 23. marca 2009 je neplatná a o povinnosti žalovaného zaplatiť žalobkyni náhradu mzdy od 01. júla 2009 až do času, kedy jej žalovaný umožní pokračovať v práci, na samostatné konanie a medzitýmnym rozsudkom z 03. decembra 2012 č. k. 7C/11/2010-543 určil, že výpoveď, ktorú dal žalovaný žalobkyni zo dňa 23. marca 2009, je neplatná. O odvolaní žalovaného rozhodol Krajský súd v Banskej Bystrici rozsudkom č. k. 16Copr/2/2013-590 zo

dňa 20. júna 2013, ktorým medzitýmny rozsudok okresného súdu potvrdil, avšak Najvyšší súd SR po podanom dovolaní uznesením z 24. marca 2015 sp. zn. 5Cdo/56/2014, rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici vo výroku, ktorým potvrdil rozsudok Okresného súdu Zvolen zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie. Krajský súd uznesením z 04. mája 2016 sp. zn. 16Copr/4/2015 medzitýmny rozsudok okresného súdu zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie s poukazom, že vzhľadom na právne závery Najvyššieho súdu SR, najmä ohľadom skutočnosti, že súdu nič nebráni okrem skúmania procesných a hmotnoprávných podmienok platnosti výpovede vyplývajúcej zo Zákonníka práce preskúmať aj diskriminačný charakter podanej výpovede. Okresný súd následne svojím medzitýmnym rozsudkom zo 17. marca 2017 č. k. 7C/11/2010-818 určil, že výpoveď, ktorú dal žalovaný žalobkyni zo dňa 23. marca 2009 je neplatná a Krajský súd v Banskej Bystrici rozsudkom z 23. mája 2019 sp. zn. 16CoPr/4/2017, medzitýmny rozsudok okresného súdu potvrdil a opravným uznesením z 27. augusta 2019 sp. zn. 16CoPr/4/2017 opravil chyby v písaní, ako aj iné zrejmé nesprávosti.

1.2. Následne potom súd prvej inštancie v konaní rozhodoval už len o nároku žalobkyne na náhradu mzdy, poťažne o zmenenej žalobe, ktorej zmenu súd prvej inštancie pripustil uznesením z 09. marca 2020 č. k. 7C/11/2010-1241. Súd mal za to, že voči žalobkyni došlo aj k priamej diskriminácii a mal za to, že samotná výpoveď, ktorú dal žalovaný žalobkyni z 23. marca 2009 bola len vyústením diskriminačných aktov žalovaného voči žalobkyni, pričom táto diskriminácia bola priamou diskrimináciou v porovnaní s doc. P., ale aj v porovnaní s Ing. K., keďže voči nim žalovaný v podobných situáciách, v akých sa ocitla žalobkyňa, postupoval inak, a to v prospech menovaných. K priamej diskriminácii žalobkyne z dôvodu pohlavia a rodu a platnosť výpovede posudzoval aj z dôvodu tvrdeného priameho porušenia kolektívnej zmluvy časť III článok 5 ods. 4.

2. Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 23. februára 2023, sp. zn. 16CoPr/2/2022 rozhodol tak, že:

I. Rozsudok okresného súdu vo výroku o povinnosti žalovaného zaplatiť žalobkyni náhradu mzdy za mesiace júl 2009 až júl 2013 s príslušenstvom v časti o povinnosti zaplatiť istinu - náhradu mzdy potvrdzuje;

II. Vo výroku o povinnosti žalovaného zaplatiť žalobkyni náhradu mzdy za mesiac august 2013 mení tak, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobkyni náhradu mzdy za mesiac august do 27. 08. 2013 v sume 911,83 eur.

III. Rozsudok okresného súdu vo zvyšku mení tak, že žalobu zamieta.

IV. Doplniaci rozsudok okresného súdu č. k. 7C/11/2010-1518 zo dňa 07. 04. 2022 ostáva nedotknutý.

V. Rozsudok okresného súdu vo výroku o náhrade trov konania mení tak, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobkyni náhradu trov konania pred súdom prvej inštancie v konaní o neplatnosť výpovede vo výške 100 %, o výške ktorej rozhodne po právoplatnosti tohto rozhodnutia súd prvej inštancie samostatným uznesením;

VI. Žiadna zo strán nemá nárok na náhradu trov konania pred súdom prvej inštancie v konaní o náhradu mzdy.

VII. Žiadna zo strán sporu nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania o náhradu mzdy.

2.1. Odvolací súd uviedol, že bol viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania. Podstatné bolo, že okresný súd po vydaní medzitýmneho rozsudku vo veci rozhodoval v tomto štádiu konania už len o náhrade mzdy. Posudzovanie otázky platnosti alebo neplatnosti výpovede, ktorá bola daná žalobkyni, či už z dôvodov daných Zákonníkom práce alebo z dôvodov podľa Antidiskriminačného zákona, bolo už v tomto štádiu konania irelevantné. Základom pre rozhodovanie o náhrade mzdy bol medzitýmny rozsudok Okresného súdu Zvolen zo 17. marca 2017 č. k. 7C/11/2010-818 v spojení s opravným uznesením z 28. apríla 2017, č. k. 7C/11/2010-896, keď medzitýmnym rozsudkom súd prvej inštancie určil, že výpoveď, ktorú dal žalovaný žalobkyni z 23. marca 2009, je neplatná s tým, že medzitýmny rozsudok okresného súdu bol potvrdený rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici z 23. mája 2019 sp. zn. 16CoPr/4/2017.

2.2. Z odvolania žalovaného vyplývalo, že žalovaný namieta 4 skutočnosti, v dôsledku ktorých považuje rozsudok okresného súdu za nesprávny.

2.3. K námietkam žalovaného odvolací súd uviedol, že bolo nesporné, že žalovaný dal žalobkyni neplatnú

výpoveď a žalobkyňa včas oznámila svojmu zamestnávateľovi, že trvá na tom, aby ju naďalej zamestnával, a teda jej pracovný pomer sa neskončil, a že súd v súdnej veci nerozhodol o tom, že nemožno od zamestnávateľa spravodlivo požadovať, aby žalobkyňu naďalej zamestnával. V súdnej veci odvolací súd aj na základe vyjadrenia žalobkyne na pojednávaní pred odvolacím súdom mal za nepochybne preukázané, že žalovaný umožnil žalobkyni pokračovať v práci dňom 28. augusta 2013, pričom táto skutočnosť vyplývala aj z toho, že žalobkyni bol za obdobie od 28. augusta 2013 a za mesiace september a október 2013 poskytnutý plat, teda žalobkyňa za uvedené obdobie poberala mzdu. Žalobkyňa potvrdila, že nastúpila do práce u zamestnávateľa dňa 28. augusta 2013 a že na jeden až dva mesiace jej síce zadali prácu, pripravovala odborné stanoviská, ktoré boli potom neskôr predkladané ministerstvu a pracovala aj na znaleckých posudkoch v mene žalovaného, ale okolo 14. novembra 2013 jej už žiadna práca nebola pridelená. Je bezpredmetné, či za obdobie po 14. novembra 2013 čerpala alebo nečerpala neplatené voľno. Rozhodné je, že zamestnávateľ jej umožnil pokračovať v práci a dňom umožnenia pokračovania v práci žalobkyni vznikol nárok na mzdu ako takú, a zanikol jej nárok na náhradu mzdy z dôvodu neplatného rozviazania pracovného pomeru. Z uvedeného dôvodu krajský súd rozsudok okresného súdu zmenil a žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobkyni náhradu mzdy za mesiace júl 2009 až 2013. Rozsudok okresného súdu vo výroku o povinnosti žalovaného zaplatiť žalobkyni náhradu mzdy za mesiac august 2013 zmenil tak, že žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobkyni náhradu mzdy za mesiac august do 27. augusta 2013 v sume 911,83 eura z toho dôvodu, že žalobkyňa do práce nastúpila u žalovaného 28. augusta 2013, a teda nárok na náhradu mzdy za obdobie od 28. augusta 2013 jej zanikol.

2.4. Pokiaľ súd prvej inštancie náhradu mzdy po uplynutí 12. mesiacov, teda celkového času, za ktorý by sa mala zamestnankyni poskytnúť náhrada mzdy, náhradu mzdy neznížil, prípadne žalobkyni túto vôbec nepriznal, odvolací súd sa stotožnil s právnymi závermi súdu prvej inštancie v napadnutom rozhodnutí v celom rozsahu a na tieto dôvody v konaní len odkázal. Okresný súd správne poukázal na reštitučný, nie sankčný, prípadne satisfakčný charakter náhrady mzdy. Okresný súd preskúmal všetky tvrdené dôvody neplatnosti podanej výpovede, ktoré boli rozhodujúce z hľadiska rozsahu priznania náhrady mzdy a správne dospel k záveru, že k výpovedi žalobkyni došlo nielen z dôvodov daných v Zákonníku práce, ale aj z dôvodov priamej diskriminácie žalobkyne, v dôsledku ktorej skutočnosti náhrada utrpenej straty a ujmy poškodenej osoby ako výsledok diskriminačného skončenia pracovného pomeru nemôže byť obmedzený na stanovenú vyššiu hranicu a priori (viď vyššie citovaný rozsudok Súdneho dvora Európskej únie M. H. Marshall C-271/1991 zo dňa 02. augusta 1993, ako aj čl. 6 smernice rady 76/2007/EHS o vykonávaní zásady rovnakého zaobchádzania s mužmi a ženami).

2.5. Pokiaľ žalovaný namietal, že žalovaná v období, za ktoré požaduje náhradu mzdy, od 17. marca 2013 aj podnikala a od 16. septembra 2009 pracovala aj na SPÚ v Nitre, táto skutočnosť nemala žiadny vplyv na určenie výšky náhrady mzdy práve z dôvodu reštitučného charakteru tohto nároku na náhradu mzdy. Odvolací súd poukázal aj na tú skutočnosť, že pokiaľ by žalobkyni nevznikol nárok na náhradu mzdy z dôvodu neplatného zrušenia pracovného pomeru výpoveďou len z toho dôvodu, že po daní výpovede zamestnanec bol zamestnaný u iného zamestnávateľa, bol by takýto postup vrcholne nespravodlivý, pretože pri uplatnení takéhoto právneho názoru by v každej veci bol zamestnanec vystavený nebezpečenstvu, že počas trvania konania o neplatnosť výpovede nebude mať zabezpečený žiadny zdroj príjmu, ak by sa zamestnal u iného zamestnávateľa z dôvodu zabezpečenia svojich základných životných potrieb, a že mu náhrada mzdy u pôvodného zamestnávateľa nebude vôbec poskytnutá.

2.6. Okresný súd nepovažoval námietku žalovaného, že žalobkyni mala byť určená výška náhrady mzdy vo výške k začiatku relevantného obdobia po celý čas jej poskytovania, teda, vo výške priemernej mzdy žalobkyne v júli 2009, za oprávnenú odvolací súd v tomto smere poukázal na § 79 ods. 1, vetu tretiu Zákonníka práce, účinného v rozhodnom období, podľa ktorého ustanovenia táto náhrada patrí zamestnancovi v sume jeho priemerného zárobku odo dňa, keď oznámil zamestnávateľovi, že trvá na ďalšom zamestnávaní až do času, keď mu zamestnávateľ umožní pokračovať v práci, a teda z tohto ustanovenia žalovaným tvrdené určenie výšky náhrady mzdy nevyplýva. Z uvedeného ustanovenia je zrejmé, že zamestnancovi patrí náhrada mzdy v sume jeho priemerného zárobku odo dňa, keď oznámil zamestnávateľovi, že trvá na ďalšom zamestnávaní, z čoho nie je možné vyvodiť tú skutočnosť, že mu patrí náhrada mzdy vo výške v čase oznámenia zamestnávateľovi, že trvá na ďalšom zamestnávaní. Keďže nárok na náhradu mzdy vzniká za každý jednotlivý mesiac, za ktorý by inak zamestnancovi

patrila mzda, zamestnancovi patrí náhrada mzdy v sume jeho priemerného zárobku za celé obdobie poskytovania náhrady mzdy.

2.7. Odvolací súd vo zvyšku žalobu zamietol, v časti, v ktorej sa žalobkyňa domáhala náhrady mzdy od 28. augusta 2013, ďalej v časti, v ktorej sa domáhala náhrady mzdy vo výške rozdielu medzi náhradou mzdy za mesiac august 2013 v sume 1 055,80 eura a sumou 911,83 eura, keďže žalobkyni podľa názoru odvolacieho súdu patrí za mesiac august náhrada mzdy len do 27. augusta 2013, a napokon, odvolací súd zamietol žalobu v časti, v ktorej sa žalobkyňa domáhala úrokov z omeškania od 24. októbra 2016 do 13. augusta 2019. Odvolací súd tento nárok považoval za nedôvodný z toho dôvodu, že žalobkyni bola priznaná náhrada mzdy len do 28. augusta 2013.

2.8. Doplnčím rozsudkom z 07. apríla 2022 č. k. 7C/11/2010 - 1518 okresný súd zamietol nárok žalobkyne na úroky z omeškania od 13. augusta 2009 do 23. októbra 2016 a proti výroku doplnčacieho rozsudku nebolo podané odvolanie ani zo strany žalobkyne a ani zo strany žalovaného. Z uvedeného dôvodu doplnčací rozsudok odvolací súd ponechal nedotknutým. Žalovaná sa síce vyjadrovala k otázke úrokov z omeškania vo svojom vyjadrení k odvolaniu, avšak toto vyjadrenie odvolací súd považoval za bezpredmetné vzhľadom k tomu, že odvolanie proti tomuto výroku nepodala.

2.9. Odvolací súd napokon zmenil rozsudok okresného súdu aj vo výroku o náhrade trov konania podľa zásady úspechu v konaní, keď rozlišoval úspech v konaní o neplatnosť výpovede a v konaní o náhradu mzdy. Žalobkyňa bola v konaní o neplatnosť výpovede v celom rozsahu úspešná, a preto podľa pomeru úspechu vo veci (§ 255 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) odvolací súd uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobkyni náhradu trov konania pred súdom prvej inštancie v konaní o neplatnosť výpovede vo výške 100%.

3. Proti rozsudku krajského súdu podala dovolanie žalobkyňa, ktorého prípustnosť odôvodnila s poukazom na § 420 písm. f) CSP a § 421 ods. 1 písm. a), b) CSP. Rozsudok krajského súdu napadla v rozsahu jeho výrokov III., IV. V. a VI., t. j. vo výrokoch, ktorými bol rozsudok okresného súdu vo zvyšku zmenený a žaloba zamietnutá, doplnčiaci rozsudok okresného súdu zostal nezmenený a výrokoch o náhradu trov konania a v tomto rozsahu žiadala rozsudok krajského súdu zrušiť a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie.

Uviedla, že odvolací súd sa nedokázal vysporiadať so skutkovým stavom situácie, v ktorej bola žalobkyňa po prvom právoplatnom rozhodnutí súdov v roku 2013, v konaní o určení, že výpoveď je neplatná, po dokazovaní súdom prvej inštancie v rozsahu zmeny skutkového stavu diskriminácie voči žalobkyni pri porovnaní pracovných podmienok s inými zamestnancami žalovaného. Mala za to, že: „ak sa domáha ochrany pred diskrimináciou a preukáže nerovnaké zaobchádzanie medzi mužmi a ženami, nie je na možné na takýto skutkový stav aplikovať všeobecný princíp, že žalovaný jej umožnil do práce nastúpiť, avšak pri zachovaní diskriminačného pracovného prostredia.“ Považovala rozsudok odvolacieho súdu s poukazom na opomenutie rozhodujúcich skutočností z hľadiska jej diskriminácie za nepreskúmateľný a zmätočný, pričom uviedla mnohé rozhodnutia súdov, týkajúce sa diskriminácie.

Záverom uviedla, že: „väčšina uvedených porušení zákonov, ktoré boli podľa názoru Žalobkyne v konaní aj preukázané, predstavovali aj porušenie dobrých mravov, čo je v rozpore s § 2 ods. 2 ADZ a § 13 ods. 3 Zákonníka práce a s § 39 Občianskeho zákonníka. Okrem toho konanie žalovaného namietané žalobkyňou je aj priamym porušením § 13 ods. 3 druhá veta Zákonníka práce, podľa ktorého nikto nesmie svoje práva a povinnosti vyplývajúce z pracovnoprávných vzťahov - v tomto prípade napríklad právo zamestnávateľa na rozhodovanie sa o zamestnancoch, ak mu bolo dokázané ako fyzickej osobe zastupujúcej právnickú osobu diskriminačné konanie voči jednotlivcovi/kyni- zneužívať na škodu druhého účastníka pracovnoprávného vzťahu. Aj z dôvodu porušenia týchto ustanovení - okrem porušenia zákonných ustanovení uvedených už vo vynesení rozsudkov - žiadame, aby súd priznal jej náhradu mzdy spolu s úrokmi z omeškania a náhradu trov konania za celé obdobie, kým nemohla svoju prácu vykonávať.“

4. Žalovaný vo svojom vyjadrení k dovolaniu ho navrhol ako nedôvodné zamietnuť, keď mal za to, že žalobkyňa ničím nepreukázala, že odvolací súd postupoval v konaní spôsobom, ktorým by žalobkyni znemožnil uskutočňovať jej procesné práva v akejkoľvek podobe. Uviedol, že odvolací súd rozhodol vecne správne a odvolávanie žalobkyne v dovolaní na viaceré judikáty nemalo súvis s prejednávanou vecou.

5. Najvyšší soud Slovenskej republiky (ďalej aj „dovolačný súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu - žalobkyňa(ďalej aj „dovolateľka“), v neprospech ktorej bolo rozhodnuté, zastúpená v súlade s § 429 ods. 1 CSP, skúmal prípustnosť dovolania bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), pričom dospel k záveru, že dovolanie žalobkyne je potrebné odmietnuť.

6. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 ods. 1 CSP.

7. Z hľadiska ústavného aspektu treba rešpektovať právomoc najvyššieho súdu ústavne konformným spôsobom vymedzovať si prípustnosť vecí v konaní o dovolaní a vychádzať z toho, že v prvom rade je vecou najvyššieho súdu určovať si koncepciu interpretácie prípustnosti mimoriadnych opravných prostriedkov, a to za predpokladu, že táto nie je nepriateľská z hľadiska ochrany základných práv a slobôd.

8. Dovolanie treba považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami, ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu z akýchkoľvek dôvodov a hľadísk.

9. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená, musí byť vyvážené sprísnenými a jasne čitateľnými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať bezbreho; namiesto je skôr zdržanlivý prístup.

Dovolačný súd opakovane konštatuje aj v súlade so závermi ústavného súdu, že dovolacie konanie má povahu typického „advokátskeho procesu“, a to nielen vzhľadom na znenie sporového poriadku. Spracovaniu dovolania a celkovej kvalite zastupovania dovolateľa musí advokát, dovolateľ, ktorý má vysokoškolské vzdelanie druhého stupňa, ale aj zamestnanec dovolateľa, ktorý je právnická osoba, nevyhnutne venovať zvýšenú pozornosť. Dovolačný proces je v porovnaní s predchádzajúcou právnou úpravou podstatne rigoróznejší a odborne náročnejší. Z hľadiska posúdenia prípustnosti dovolania je teda podstatné správne vymedzenie dovolacích dôvodov spôsobom upraveným v zákone (§ 431 až § 435 CSP), a to v nadväznosti na konkrétne, dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu. Pokiaľ nie sú splnené procesné podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania, nemožno dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu podrobiť vecnému preskúmaniu v dovolacom konaní.

10. Dovolačný súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolačím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť, z čoho konkrétne vyvodzuje prípustnosť dovolania a v spojitosti s tým označiť v dovolaní náležitým spôsobom tiež dovolací dôvod. V dôsledku spomenutej viazanosti neskúma dovolací súd správnosť napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

11. Dovolateľka vyvodzovala prípustnosť podaného dovolania v prvom rade na základe ustanovenia § 420 písm. f) CSP, v zmysle ktorého dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

12. Dovolateľka v súvislosti s vadou § 420 písm. f) CSP odvolaciemu súdu vytýkala nepreskúmateľnosť a zmätočnosť jeho rozhodnutia. Rozhodnutie považovala za neodôvodnené vo vzťahu k ňou tvrdeným novým skutočnostiam a právnomu posúdeniu veci. Odvolací súd okrem iného dostatočne nezdôvodnil, prečo nerešpektoval skutočnosť, že žalobkyňa i keď nastúpila do zamestnania, bola naďalej diskriminovaná.

13. K tomuto dôvodu prípustnosti dovolania treba uviesť, že ustálená judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva (ESLP) uvádza, že sudy musia v rozsudkoch jasne a zrozumiteľne uviesť dôvody, na ktorých založili svoje rozhodnutia, musia sa zaoberať najdôležitejšími argumentami vznesenými stranami sporu (účastníkmi konania) a uviesť dôvody pre prijatie alebo odmietnutie týchto argumentov, a že nedodržanie týchto požiadaviek je nezlučiteľné s ideou práva na spravodlivý proces (pozri napr. Garcia Ruiz v. Španielsko, Vetrenko v. Moldavsko, Kraska v. Švajčiarsko).

14. Aj najvyšší súd už v minulosti vo viacerých svojich rozhodnutiach, práve pod vplyvom judikatúry ESLP a ústavného súdu, zaujal stanovisko, že medzi práva strany civilného procesu/účastníka mimosporového konania na zabezpečenie spravodlivej ochrany jej práv a právom chránených záujmov patrí nepochybne aj právo na spravodlivý proces a že za porušenie tohto práva treba považovať aj nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Povinnosť súdu rozhodnutie náležite odôvodniť je totiž odrazom práva strany sporu/účastníka konania na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktorý sa zaoberá všetkými právne relevantnými dôvodmi uplatnenej žaloby, ako aj špecifickými námietkami strany sporu/účastníka konania. Porušením uvedeného práva strany sporu/účastníka konania na jednej strane a povinnosti súdu na strane druhej, sa strane sporu/účastníkovi konania (okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia práve zvoleným spôsobom) odníma možnosť náležite skutkovo, aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci využitia prípadných riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov. Ak nedostatok riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia je porušením práva na spravodlivé súdne konanie, táto vada zakladá i prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP.

15. Odvolací súd zrozumiteľným a jednoznačným spôsobom uviedol dôvody, ktoré ho viedli k rozhodnutiu; pričom odôvodnenie napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu v spojení s rozsudkom súdu prvej inštancie vo výrokoch, ktoré odvolací súd potvrdil, spĺňa náležitosti riadneho odôvodnenia v zmysle § 393 ods. 2 CSP. Odvolací súd sa vysporiadal s podstatnými odvolacími námietkami a odôvodnil i svoj záver pri zmene výrokov rozsudku prvej inštancie. Dovoláním napádaný rozsudok uvádza skutkový stav, ktorý považoval odvolací súd za rozhodujúci, stanoviská strán sporu k prerokúvanej veci, výsledky vykonaného dokazovania, obsah odvolania i právne predpisy, z ktorých vyvodil svoje právne názory vysvetlené v odôvodnení. Odvolací súd uviedol, že predmetom odvolacieho konania bolo len rozhodnutie súdu prvej inštancie o nárokoch na náhradu mzdy, potom, ako sudy právoplatne uzavreli, že žalovaný so žalobkyňou neplatne skončil pracovný pomer a umožnil jej pokračovať v práci od 28. augusta 2013. Tým bol vymedzený aj prieskum odvolacieho súdu, ktorý je viazaný podaným odvolaním, v danom prípade zo strany žalovaného, keď žalobkyňa odvolanie nepodala a to ani do dopĺňajúceho rozsudku súdu prvej inštancie, ktorým zamietol nárok žalobkyne na úroky z omeškania od 13. augusta 2009 do 23. októbra 2016.

16. Dovolací súd pri posudzovaní dôvodnosti všeobecne namietaného porušenia procesných práv dovolateľky nezistil také nedostatky v postupe odvolacieho súdu, ktoré by odôvodňovali záver, že jeho výklad a záver boli svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené, resp. odôvodnenie rozhodnutia zmätočné. Z obsahu preskúmaného rozhodnutia odvolacieho súdu nevyplýva taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu.

17. Skutočnosť, že dovolateľka sa s názorom odvolacieho súdu nestotožnila, nepostačuje sama osebe na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu.

18. Za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f) CSP tak nemožno považovať to, že sudy neodôvodnili svoje rozhodnutia podľa predstáv dovolateľa.

19. Dovolací súd uvádza, že prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP nezakladá ani to, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu (prípadne) spočívalo na nesprávnych právnych záveroch, t. j. nesprávnom právnom posúdení veci (porovnaj judikáty R 54/2012 a R 24/2017). Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu (napr. I. ÚS 188/06).

20. Na základe vyššie uvedeného dospel dovolací súd k záveru, že dovolanie žalobkyne nie je podľa § 420 písm. f) CSP prípustné.

21. Dovolateľka v dovolaní uviedla, že napadnutý rozsudok odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci, pričom prípustnosť dovolania vyvodzovala z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a), b) CSP.

21.1. Pristupujúc k obsahu dovolania pozitívne sa sám dovolací súd pokúsil ustáliť, v čom dovolateľka namieta odklon riešenia právnej otázky v napadnutom rozhodnutí odvolacieho súdu od ustálenej súdnej praxe, teda prípustnosť svojho dovolania vidí v naplnení predpokladov uvedených v § 421 ods. 1 písm. a) CSP. K tomuto uplatnenému dovolaciemu dôvodu dovolací súd uvádza nasledovné:

22. Aby na základe dovolania podaného podľa uvedeného ustanovenia mohlo byť rozhodnutie odvolacieho súdu podrobené meritórnemu dovolaciemu prieskumu z hľadiska namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 432 ods. 1 CSP), musia byť (najskôr) splnené predpoklady prípustnosti dovolania zodpovedajúce niektorému zo spôsobov riešenia tej právnej otázky, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, a tiež podmienky dovolacieho konania, medzi ktoré okrem iného patrí riadne odôvodnenie dovolania prípustnými dovolacími dôvodmi a spôsobom vymedzeným v ustanoveniach § 431 až § 435 CSP. K posúdeniu dôvodnosti dovolania (či dovolateľom napadnuté rozhodnutie skutočne spočíva na nesprávnom právnom posúdení) môže dovolací súd pristúpiť, len ak sú splnené uvedené predpoklady (po prijatí záveru o prípustnosti dovolania). Aj právna úprava dovolacieho konania obsiahnutá v CSP, podobne ako predchádzajúca právna úprava, dôsledne odlišuje prípustnosť a dôvodnosť dovolania. Otázkou relevantnou podľa tohto ustanovenia môže byť len právna otázka, na ktorej spočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu. Otázky síce riešené súdmi v priebehu konania, avšak netvoriace základ ich rozhodnutí, nemajú relevanciu v zmysle tohto ustanovenia. Predmetná otázka musí byť zároveň procesnou stranou nastolená v dovolaní. Právne otázky, dovolateľom v dovolaní nenastolené a nepomenované, nemajú relevanciu z hľadiska prípustnosti dovolania podľa tohto ustanovenia.

23. Pre právnu otázku, ktorú má na mysli § 421 ods. 1 písm. a) CSP, je charakteristický odklon jej riešenia, ktorý zvolil dovolací súd, od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Ide tu teda o situáciu, v ktorej sa už rozhodovanie senátov dovolacieho súdu ustálilo na určitom riešení právnej otázky, dovolací súd sa však svojím rozhodnutím odklonil od „ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu“. Najvyšší súd konštantne vo svojich rozhodnutiach uvádza, že „v dovolaní, ktorého prípustnosť sa vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. a) CSP, by mal dovolateľ: a/ konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil dovolací súd, b/ vysvetliť (a označením konkrétneho stanoviska, judikátu alebo rozhodnutia najvyššieho súdu doložiť), v čom sa riešenie právnej otázky odvolacím súdom odklonilo od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, c/ uviesť, ako mala byť táto otázka správne riešená“.

24. Pri skúmaní, či je dovolanie prípustné podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP, sa dovolací súd zameriava na zistenie a posúdenie vzťahu medzi dovolateľom označeným existujúcim rozhodnutím dovolacieho súdu, ktoré tvorí súčasť jeho ustálenej rozhodovacej praxe, a novým prípadom. Vychádzajúc z kontextu skoršieho rozhodnutia (judikátu) a jeho skutkového vymedzenia pri tom za pomoci abstrakcie interpretuje v judikáte vyjadrené právne pravidlo (ratio). Táto činnosť dovolacieho súdu je zameraná na prijatie záveru, či nový prípad je s ohľadom na jeho skutkový rámec v relevantných otázkach podobný alebo odlišný od skoršieho prípadu.

25. Dovolateľka, vychádzajúc z obsahu dovolania, namietala, že odvolací súd neriešil povahu jej nároku na náhradu mzdy z hľadiska pretrvávajúcej diskriminácie po jej nástupe do zamestnania.

26. Dovolací súd v tejto súvislosti konštantne judikuje, že len samotné spochybňovanie právneho posúdenia veci odvolacím súdom, ktorý však riešil po vykonanom dokazovaní len nárok na náhradu mzdy, ako nárok vychádzajúci z neplatného skončenia pracovného pomeru, ktorú Zákonník práce konkrétne rieši a nie je možné sa od nej odchýliť, nespĺňa podmienky vyžadujúce uvedenie dôvodov prípustnosti v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

27. Dovolací súd poukazuje i na tú skutočnosť, že nároky, ktoré uplatnila vo svojom dovolaní (dovolanie proti výroku, ktorým ponechal odvolací súd výrok IV. o zamietnutí nároku žalobkyne na úroky z omeškania od 13. augusta 2009 do 23. októbra 2016, ako aj výrok V., ktorým jej bol priznaný nárok na náhradu trov konania v konaní o neplatnosť výpovede v plnom rozsahu) nebolo možné vôbec preskúmať z hľadiska náležitostí dovolacieho prieskumu v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP, vzhľadom na nedostatok jednak subjektívnej prípustnosti, a súčasne nevyužitia riadneho opravného prostriedku.

28. Pokiaľ dovolateľka v celom texte svojho mimoriadneho opravného prostriedku poukazovala na diskriminačné prostredie u žalovaného, potom, ako jej bolo umožnené opäť nastúpiť do práce, dovolací súd dospel k záveru, že tieto skutočnosti nie je možné subsumovať pod vymedzenie dôvodov prípustnosti dovolania v danej veci, keďže neboli ani predmetom odvolacieho konania, ktoré odvolací súd vykonal na základe dovolania len žalovaného. V takomto prípade by dovolací súd prijal úlohu, ktorá mu zo zákona neprináleží a to súdu, ktorý preskúma nové skutočnosti a právne závery, ktoré však neboli predmetom konania odvolacieho súdu a nepremietli sa preto ani do jeho rozhodnutia, ktoré napadla žalobkyňa dovolaním (dovolací súd pripomína zásady dovolacieho konania uvedené v bodoch 8. a 9. tohto rozhodnutia.).

29. Rovnaký záver dovolací súd prijal i k prípustnosti dovolania, vymedzeného dovolateľkou len s poukazom na § 421 ods. 1 písm. b) CSP, keď však dovoláciu otázku, dosiaľ neriešenú dovolacím súdom, dovolateľka nevymedzila tak, aby ju dovolací súd i pri všetkej snahe o porozumenie textu, dokázal sám abstrahovať.

30. Z uvedených dôvodov dospel najvyšší súd k záveru, že argumentácia dovolateľky, vo všeobecnosti ňou uvedená ako dôvody prípustnosti podľa § 421 ods. 1 písm. a), b) CSP, je nedostatočná a nie je v podanom dovolaní vymedzená spôsobom zodpovedajúcim § 431 až 435 CSP. Uzavrel preto, že na podklade dovolania žalobkyne nebolo možné uskutočniť meritórny dovolací prieskum.

31. Pokiaľ by dovolací súd za tohto stavu nebral do úvahy absenciu náležitostí prípustnosti dovolania a napriek tomu by pristúpil aj k posúdeniu dôvodnosti dovolania, uskutočnil by procesne neprípustný dovolací prieskum, priečiaci sa nielen všeobecnej koncepcii právnej úpravy dovolania a dovolacieho konania zvolenej v CSP, ale aj konkrétnemu cieľu sledovanému ustanovením § 421 ods. 1 CSP. Postup dovolacieho súdu by v takom prípade dokonca porušil základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane (II. ÚS 172/03).

32. Z týchto dôvodov dospel najvyšší súd k záveru, že dovolanie v danej veci smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné, preto dovolanie odmietol podľa § 447 písm. c) a f) CSP.

31. Výrok o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

32. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.